



08.01.2018

Innspill fra Amnesty International Norge til Etikkinformasjonsutvalget

Takk for mulighet til å komme med innspill! Amnesty International har jobbet med menneskerettigheter og næringsliv i mange år. Vi støtter en etikkinformasjonslov og mener at det vil være et viktig bidrag i arbeidet for å sikre at menneskerettighetene respekteres i selskapers leverandørkjeder.

Hvorfor en lov?

Gjennom egen etterforskning har Amnesty avdekket alvorlige menneskerettighetsbrudd i leverandørkjeden til ulike typer selskaper, i deres håndtering av giftig avfall, og ved deres bruk av sikkerhetspersonale. Vi har avdekket tvangsarbeid, barnarbeid og farlige arbeidsforhold i produksjonen av palmeolje i Indonesia, barnarbeid, livsfarlige arbeidsforhold i koboltgruver i Kongo, dumping av giftig avfall i lokalsamfunn på Elfenbenskysten, og voldtekt og drap utført av selskaps sikkerhetspersonale i Guatemala.

En etikkinformasjonsplikt vil ikke i seg selv hindre slike menneskerettighetsbrudd. Men forbrukeres krav på et svar når de kjøper en matvare med palmeolje, en mobiltelefon eller en elbil, vil kunne bidra til at selskapene i større grad undersøker forholdene i leverandørkjedene sine og stiller krav til disse. Som sivilsamfunnsorganisasjon vil en slik lov også være nyttig når vi etterspør informasjon fra selskaper.

Hvordan ellers oppnå målet om å forbedre arbeidsvilkår i leverandørkjeder?

I tillegg til en etikkinformasjonslov, støtter Amnesty en lov som gjør det bindende for selskaper å foreta aktsomhetsvurderinger overfor deres risiko for å gjennom egen virksomhet bryte menneskerettighetene eller ødelegge miljøet (aktsomhetslov). En aktsomhetslov bør ta utgangspunkt i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGPs). Dårlige arbeidsvilkår, inkludert moderne slaveri, vil naturlig inngå i en slik lov, men som vist ovenfor er det flere alvorlige menneskerettighetsbrudd selskaper må unngå å bli involvert i. Amnesty mener derfor at vi trenger både en etikkinformasjonslov og en aktsomhetslov.

Den viktigste grunnen til dette er at en etikkinformasjonslov og en aktsomhetslov vil utfylle hverandre på en svært god måte. En aktsomhetslov vil innebære at selskaper pålegges å kartlegge mulig risiko for at de gjennom sin virksomhet direkte eller indirekte bryter menneskerettighetene eller ødelegger miljøet, iverksetter de nødvendige tiltak for å unngå at dette skjer, og åpent rapporterer om dette. En etikkinformasjonslov vil innebære at man gir ut informasjon på forespørsel. En aktsomhetslov gjøre at bedrifter vet mer om bl.a. arbeidsforhold i leverandørkjeden, og slik ha mer å opplyse om til den som spør. I tillegg fremstår etikkinformasjonsloven som en forbrukerrettet lov, som vil inneholde formidling av forbrukerinformasjon som skal lede til endring til det bedre i selskapene. Dette vil sannsynligvis innebære noe andre typer informasjonskrav enn en aktsomhetslov som er rettet mot selskaper.

Amnesty International håper at en av anbefalingene fra etikkinformasjonsutvalget blir at det settes ned et nytt utvalg som ser på muligheten for en lov om bindende aktsomhetsvurderinger for næringslivet. Vi ønsker lykke til med arbeidet!

Kontakt:

- Beate Ekeløve-Slydal, bslydal@amnesty.no / Ingrid Stolpestad, istolpestad@amnesty.no